مردم

روزنامه یومیه

صاحب امتیاز صفر نوعی

سال نخست . شماره ۱۳۲ — ۴شنبه چهاردهم مرداد ۱۳۲۱ برابر با ۵ اوت ۱۹۴۲ — تکشماره ۵۰ دینار — تلفن ۹۶۴۸

آزادی که خونبهای هزاران جوانان ایرانی است و موقتا ازبین رفته بود باید باصدور حکم دادگاه اعاده شود و الا باید گفت برای اینکه آزادی دوباره بدست آید هزاران قربانی دیگر لازم است ۰

گفتار دکتر محمود مشاور در جلسه محاکمه

آزادی ایران

در تاریخ اجتماعات بشری همواره یک اصل وقانون کلی حکمفرما بوده است . این قانون جبری اجتماعی را که همیشه مافوق اراده های فردی و جمعی بوده همیشه بااقتدار عجیب و غریبی مانند همه قوانین مسلم طبیعی خود را بر جریان تحول تاریخ تحمیل نموده است میتوان اصل عمل و عکس العمل نامید . مفهوم این قانون جبری که در قضایا و تجربیات طبیعی نیز صادق میباشد اینست که در برابر هر عملی که در جهت معینی اعمال میشود وبا شروع این اعمال از طرف مقابل مقاومتی شروع میشود که بالاخره منجر بعمل دیگری در جهت مخالف عمل اول خواهد گردید که نام آنرا عکس العمل میگذارند مثلا اگر مشت را بروی میز بکوبید ممکن است میز بشکند و یا دست شما نیز مجروح [illegible] خواهد آمد و یا اگر سنگی را بدیواری بزنید پس از تصادم بجهت عکس برخواهد گشت . اعمال این قانون در اجتماع بیشتر بدین نحو بوده است که در هر جامعه [illegible] در هر دوره تاریخی یا در هر نقطه کره ارض که باشد هرگاه دولت مخصوصی یا فرد مشخص یا دسته معینی بر اکثریت اجتماع فشار فوق الطاقه وارد آورد اکثریت جامعه دیر یا زود بر علیه ظلم و بیدادگری او قیام و کاخ حکومتش را سرنگون خواهد ساخت و عاملین را بمجازات خواهد رسانید . مثلا در دوره رم قدیم هنگامیکه استثمار از غلامان بطرز معینی منجر شده بود وفشار که برای طبقه زحمتکش وارد میآمد وضعیت اسف آور وفجایعی بوجود آورده بود غلامان [illegible] اسلحه زنجیرهای اربابان را شکسته و با دست خالی بر علیه استثمار آنها قیام نموده و تا آخرین قطره خون در راه سرنگون ساختن اساس غلامی مبارزه کردند .

همچنین در موقعیکه ظلم و استبداد سلاطین جابر فرانسه و لوئی های بیرحم آنها بسرحد شقاوت رسید طاقت ملت فرانسه بر طاق شد و با چوب و تخته و بیل و کلنگ و تیر و تبر چنان انقلابی برپا ساختند و چنان ریشه ظالمان و بیدادگران را از بن برانداختند که تا سالیان دراز [illegible] بودند و چهاردهم ژوئیه و روز [illegible] کاخ استبداد باستیل تا ابد در تاریخ دنیا برجسته خواهد ماند .

در تاریخ ایران نیز ما نظایر آن برخورده میکنیم . قیام [illegible] و ابو مسلم و یعقوب لیث و دهها نفر دیگر بر علیه استبداد خلفای عرب ، قیام حسن بن صباح واسمعیلیه بر علیه سلطنت مستبده سلاجقه و بسیاری دیگر از قیامهای ملی و آزادیخواهانه دیگر مثالهای خوبی برای اثبات این مدعاست ولی مهمترین و مؤثرترین آنها انقلاب مشروطیت ایران است .

حکومت استبدادی پنجاه ساله ناصرالدین شاه روح ملت ایران را فرسوده کرده بود ، سیاست غلط و بی تدبیری سلاطین قاجار ، [illegible] و انتزاع قطعات وسیعی از کشور ما بدست امپریالیستهای بیگانه ، سیاست مالی غلط و قروض کمرشکن ، اعطای انحصارها و امتیازها به سرمایه داران خارجی ، مالیات سنگین ، ناامنی و غیره کمر مردم را در هم شکسته بود . دیگر طاقتها طاق و فریاد ها بفلک رفته بود [illegible] بر حلقوم میشد نفس ها قطع و صدا ها در سینه مختنق میشد . از طرفی خود مطبوعات اروپائی و آشنا شدن عده از روشنفکران بمحیط و توسعه آزادی در ممالک اروپا این وضعیت را بیشتر غیر قابل تحمل میساخت . یک مقاومت در مقابل زور و فشار ، یک رستاخیز یک جنبش ، یک شورش و بالاخره یک انقلاب ملی آزادیخواهانه حتمی بود . این بود که در جمادی الثانی ۱۳۲۴ عده مردم اعتصاب کردند و بعنوان [illegible] که اگر مقاومت [illegible] شد . بالاخره حکومت استبداد در مقابل اراده ملت تسلیم شد و در روز ۱۴ مرداد ماه [illegible] دستخط مشروطیت از طرف [illegible] داده شد گرچه این انقلاب [illegible] یک انقلاب ملی بود . یک مقاومت در مقابل استبداد و حکومت مطلقه بود . یک قدم بزرگ برای آزادی ملت ایران بود . اگر در آنموقع [illegible] شد بعداً در نتیجه استبداد محمد علیشاه این نهضت [illegible] گردید [illegible] انقلاب ما هم خونریزی و فداکاریهای زیادی شد ، جوانان زیادی کشته شدند ، مردان بزرگی از قبیل صور اسرافیل ، ملک المتکلمین ، و [illegible] و سید جمال واعظ [illegible] در راه آزادی گردیدند آتش انقلاب و شورش و جنگ داخلی [illegible] شعله ور گردید و مبارزات شدیدی عملی شد . بالاخره ملت ایران ثابت کرد که آزادی را بقیمت خون جوانان خویش بدست آورده است لازم [illegible] و بقیمت جان هم از دست نخواهد داد .

روزگاری گذشت ، اصول آزادی متزلزل گردید و [illegible] ارتجاع و بیدادگری بر این کشور مسلط شد . آزادی که آن قیمت گران بدست آمده بود از دست ما گرفت . جان ، مال ، ناموس ، شرافت و همه چیز ایرانیان دستخوش هوی و هوس یک مشت غارتگران و [illegible] گشت . مسلما این رژیم هم حکومت زور دائمی و ابدی نبود . همه میدانستند که روزی ملت ایران بر علیه این استبداد قد علم خواهد کرد و اساس آن را سرنگون خواهد نمود . خوشبختانه جریانات سیاست دنیا کمک نمود و زودتر از آنچه تصور میرفت حکومت پوشالی سابق محو و نابود گردید .

امروز بعد از سالهای متمادی [illegible] ملت ایران جشن مشروطیت خود را در محیط آزاد و دور از رژیم دیکتاتوری برپا مینماید . امروز مشروطیت [illegible] شده است . امسال جشن مشروطیت ما مانند سالهای قبل خشک و مصنوعی نیست ، امسال ملت از صمیم قلب جشن میگیرد زیرا که از تحمل این بار گران بیست ساله قدر آزادی را بخوبی میفهمد .

ملت ایران ! این بار نباید آزادی خود را بهیچ قیمتی از دست رها کنی ، از این بعد باید با تمام قوا متحد گردی و در راه حفظ آزادی خویش با تمام قوا دفاع نمائی .

ایرانیان ! ما باید بتمام دنیا ثابت کنیم که از این تجربه بیست ساله بخوبی عبرت گرفته ایم . باید نشان دهیم که لایق آزادی هستیم ، از آزادی سوء استفاده نمیکنیم ، بهیچکس حق نمیدهیم که آزادی ما را پایمال کند ، بهیچکس اجازه نمیدهیم از جان و مال ما [illegible] و از زحمات ما سوء استفاده نماید .

آزاد مردان و آزادیخواهان ایران ! از امروز ببعد باید با عزمی راسخ متحد شویم ، دست بدست یکدیگر داده مانند صف شکست ناپذیری در راه آزادی پیش رویم و یک یک سنگرهای مستحکم ارتجاع را در هم شکنیم و پیش رویم و یک یک سنگرهای آزادی را [illegible] . باید چنان پایه مستحکمی برای آزادی ایران بریزیم که از هیچ ضربتی [illegible] متزلزل نشود [illegible] برای حفظ آزادی خود دفاع کنیم .

اینک در این روز بزرگ و در جشن تاریخی ایرانیان سر خود را در مقابل نام پر افتخار شهدای ایران خم میکنیم .

درشب عید مشروطیت از استبداد و دیکتاتوری دفاع میکنند !!

مختار شهربانی سابق بهترین تشکیلات دنیا بوده است — مردم باید بمختار احترام بگذارند و اورا بپرستند احساسات عمومی قابل اعتنا نیست ۰ عقیده جامعه و مردم نباید مورد توجه باشد ۰ دادگاه باید ازعملیات مختار تقدیر نماید نه اینکه از او مؤاخذه کند

آقای محیط وکیل حبیب الله ملیح (شمر) دیروز در دادگاه دیوان کیفر داد سخن داده و [illegible] مزایا و محاسن حکومت سابق و عظمت و رشادت و وظیفه شناسی مختار جنایتکار [illegible] و صراحة در حضور [illegible] مختار [illegible] امروز باید مورد تقدیر جامعه باشد [illegible] فهم و عقل از حکومت سابق راضی بودند و توده مردم احمق و نادان هستند و نباید بنارضایتی آنان اهمیت داده شود و علاوه فرمودند که حق این بوده است که مختار مردم را بکشد و نابود کند [illegible] و خانواده ها را نابود و متواری سازد زیرا صلاح ما در این بوده است .

درخاتمه بیانات خود از تشکیلات شهربانی و اداره سیاسی و زندان سابق و عمال حکومت زور و دیکتاتوری تمجید فراوان کرده و معتقد بودند مختار را مردم باید بدیده احترام بنگرند [illegible]

ما جواب بیانات این مدافع حکومت وحشت و ترور و هوادار ارتجاع و استبداد را در شماره های آینده خواهیم داد

بیانیه آزادیخواهان

ساحت مقدس مجلس شورای ملی

جریان زندگی پر ادبار و سراسر مصائب ملت ایران در مدت بیست سال اخیر بقدری روشن و واضح است که دیگر احتیاجی بشرح و تفصیل نیست . آدم کشی ها — حبس ها — زجرها و شکنجه ها — ربودن مال و ناموس افراد بقدری اسف آور و شرم آور است که شاید در تاریخ جنایات نظیر کمتر داشته باشد .

نه تنها افراد صالح این کشور در کام نهنگ استبداد جان دادند بلکه [illegible] هیچکس یکشب در خانه اش خواب راحت نکرد و یک دقیقه را بدون بیم و اضطراب بسر نبرد . آن اوضاع [illegible] کشور را یک [illegible] اجتماعی و سکوت مرگبار مبدل ساخت .

در این میان عوامل حکومت زور [illegible]

[illegible] از میان فرشتگان برانند . تمامی افراد این مملکت مجازات خائنین بیست سال گذشته را سرلوحه ایده آل و آمال ملی خود قرار داده و میخواهد هر کس در آن دوره طولانی و وحشت را [illegible]

۱ — درقانون دیوان جزای کارکنان دولت ضمن ماده یک تصریح شده است که این دادگاه بهر نوع جرم غیر از جرمهائی که مجازاتش اعدام است حق رسیدگی دارد [illegible]

۲ — مطابق صریح مواد قانون اصول محاکمات جزائی [illegible]

بقیه در صفحه ۴

نظری بصحنه های مختلف جنگ

۱ از شرقی ترین تا غربی ترین نقاط اتحاد جماهیر شوروی دولت و ملت — بزرگ و کوچک همه در یک فکر و اندیشه اند و آن نابود ساختن نیروی مهاجمی است که آزادی و استقلال آنها را مورد مخاطره سخت قرار داده است .

درانگلستان دولت فکر هدایت دستگاه جنگی و مبارزه بر علیه بحران هند و اقیانوس اطلس و خاور دور و مصر بوده و ملت بیش از این عوامل متوجه گشایش جبهه دوم در اروپاست [illegible] از اشکالاتیکه در موضوع های سیاسی و جنگی پیش آمده و یا از قبل بوده صحبت می کنند و برعکس توده دوای تمام این زخمهای قابل درمان را ضربتی شدید و سریع بدشمن میداند . لیکن نباید فراموش کرد که دولت نیز گذشته از پیمانی که با اتحاد شوروی منعقد ساخته است صلاح و صرفه خود و کشور خود را در همین کار می بیند اما اگر احساسات چندانی بخرج نداده واسمی از آن ذکر نمیکند حاکی از دور اندیشی و روش عقلانه و متین اوست

امروز تمام دنیا [illegible] که این جبهه گشایش خواهد یافت . [illegible] رئیس جمهور چک اسلواکی معتقد است که اگر تا دو ماه دیگر جبهه دوم در اروپا تشکیل شود همین سال جنگ بپایان خواهد رسید . دستگاههای متعدد تبلیغاتی گوبلز تا چند روز پیش اصرار داشت که « جبهه دوم تشکیل نخواهد شد » لیکن اخیرا رویه خود را تغییر داده و میگوید درصورت تشکیل بیمی از آن نخواهیم داشت

اما این جمله اخیر اضطراب بی پایان ملت آلمان را تسلی نمی بخشد زیرا [illegible] از حمله انگلستان [illegible] و موقعیت کشور خود صحبت میکنند .

در امریکا علاوه بر احساسات شهامت آمیز توده کارگران با روح جنگی [illegible] مشغول انجام برنامه [illegible] میباشند . از کانادا نیروی هوائی و زمینی وارد انگلستان میشود [illegible]

روز جمعه [illegible] کنگره انگلستان [illegible] از هند خارج [illegible] روز ۱۶ اوت کنگره مسلمانان تشکیل خواهد شد در چین مشغول تهیه خطوط ارتباطی بین کشور نامبرده و اتحاد جماهیر شوروی میباشند . در ایران بحران [illegible] و کابینه سقوط میکند اینها تمام جریانات داخلی ممالک مختلفه دنیا بود که اگر خوب دقت شود مانند زنجیر بیکدیگر ارتباط دارند .

از لحاظ جنگی طبق آخرین اطلاع نیروی [illegible] آلمان [illegible] سربازان مجارستانی . ایطالیائی . فنلاندی ۰ رومانی [illegible] تقویت می شود با مواجه [illegible] دربرابر سربازان میهن پرست سرخ ایستاده اند در همه جا جنگ بمنظور زندگی و مرگ جریان دارد . طرفین هر چه در قوه دارند مصرف می کنند .

نیروی قزاق وارد عمل شده و سربازان آلمانی دیدند آنهائی را که طبق تئوری (روزنبرگ) از نژاد سلاو پست محسوب میشوند (!) باچه شهامت ومردانگی بر علیه نژاد برگزیده (!) قیام میکنند یک [illegible] قزاق ۱۳ [illegible] برگزیده را میکشد و [illegible] از کشته شدن باکی ندارد . اینست معنی میهن پرستی واطاعت از پیشوای محبوب خود : « حتی یک قدم بعقب نروید » طی یک هفته اخیر دشمن تنها [illegible] ۱۵۰۰۰۰ تلفات داده (ماهیانه ۶۰۰۰۰۰) آیا این تلفات کمرشکن نیست ؟

این سربازانیکه کشته و یا زخمی میشوند آیا فدای منافع یک اقلیت منفعت پرستی نمیگردند که خواهان تسلط بر سراسر منابع اقتصادی ومالی جهان میباشند ؟

البته در سایر نقاط جبهه نیز نبرد های محلی درجریان است . جنگجویان سرخ نیز در عقب جبهه شب و روز جانفشانی میکنند . در مصر و خاور دور جز پیشرفت چینیها و تصرف دو شهر خبری در دست نیست . [illegible] اروپا همه روز است که از شدت اولیه خود کاسته ...... جریان [illegible] جنگ هرچه می خواهد باشد عقل . منطق . تاریخ . نوامیس اجتماع و طبیعت جز به پیروزی آزادیخواهان بهیچ چیز حکم نمی کنند !

«جبهه دوم را زودتر تشکیل دهید» این شعار را روزنامه های انگلستان

از زبان توده آنکشور انتشار میدهند

لندن . خبرگزاری انگلیس خبر میدهد امروز روزنامه های انگلستان تمایلات عمومی چند روز اخیر را راجع بحمله بر اروپای باختری که [illegible] زودتر [illegible] انگلیس و امریکا [illegible] انگلستان صورت گیرد شرح داده اند . روزنامه (نیوز کرونیکل) چنین مینگارد تصمیم قطعی تنها [illegible] صورت پذیر خواهد بود [illegible] نیروی لشگری انگلیس و امریکا [illegible] این تصمیم [illegible] باشد که نیروی جنگی امریکا و انگلیس و اتحاد جماهیر شوروی تشکیل نیروی واحدی داده [illegible] زیان و آسیب را بدشمن وارد آورند روزنامه دیلی اکسپرس اظهارات روز [illegible] چرچیل [illegible] انگلیس را راجع بنمایشهای ملت برای مبادرت بحملات [illegible] آیا بهتر آن نیست که این تمایلات عمومی را استقبال کنیم [illegible] سخت تری بنمائیم ؟

چیزی که مایه مزید تشویق میباشد آنست که دیده میشود ملت آرا برای اجرای مقاصد خود [illegible] که عملیات جنگی شدیدتر گردد همانطور که روزنامه دیلی اکسپرس خاطرنشان میکند سیاست دولت در این موضوع تغییر یافته است

لندن ـ روزنامه (ایوانینگ استاندارد) چنین مینگارد درخواستی را که ملت برای گشایش جبهه دوم میکند چنان نیست که افکار عمومی خواهد [illegible] را راجع بجنگ بر دولت تحمیل کند این [illegible] است که در [illegible] وخیم ترین اوضاعی که از سال ۱۹۴۰ تاکنون پدیدار گشته باید بطور قطع معمول گردد . ما بخوبی اطلاع داریم که در گشایش جبهه دوم مواجه با چه خطرها و دشواریها میگردیم ولی فقط یک پیشنهاد میتوانیم بکنیم و آن اینست که گشایش جبهه دوم تسریع گردد روزنامه (اسپکتیتر) مینگارد همه کس با این عقیده همراه

عقیده دوست و دشمن در باره جبههٔ دوم

طرفین تاکنون چه اقداماتی کرده و خواهند کرد

لندن — خبرگزاری فرانسه خبر میدهد «بنش» رئیس جمهوری چک اسلواکی پیامی خطاب به سربازان چک اسلواکی که در انگلستان مشغول خدمتند فرستاد و چنین اظهار داشت: پایان جنگ بسته بدانست که امسال در اروپا جبهه دومی گشوده شود من شخصاً مایلم چنین جبهه‌ای بوجود آید و تصمیم قاطع در این خصوص گرفته شود بدیهی است اقدام بچنین عمل خطرهائی در بردارد ولی باید دانست اگر مبادرت چنین عملی شود سال آینده خطرات بیشتر خواهد شد و حال آنکه اگر امسال دومین جبهه گشوده شود مزایای آن بیش از منافعی است که در سال آینده مبادرت به گشودن چنین جبهه‌ای گردد. اگر طی سه ماه دیگر با گشوده شدن جبهه دوم آلمانها ناگزیر شوند قسمتی از نیروی خود را از جبهه خاور بجاهای دیگر بکشانند جریان وقایع بطوری سریع خواهد شد که ما خواهیم توانست در عرض یکسال بمیهن خویش دست یابیم و در این صورت دوره جنگ در مدتی کمتر از یکسال هم پایان خواهد رسید. [illegible] فیلیپ [illegible] پیشین سوسیالیستهای فرانسه در مجلس شورای ملی که [illegible] کمیسری ملی کشور و کار فرانسه جنگجو رسیده چنین اظهار داشته است: اگر ملتهای متفق موفق گردند نیرو بخاک فرانسه پیاده کنند تمام توده فرانسه قیام نموده از آن نیروها پشتیبانی خواهند کرد. فرانسه همواره منتظر است که جبهه دومی گشوده شود [illegible] مردمی که در نواحی اشغال شده مسکونند [illegible] جز آن ندارند که در نبردی که برای تحصیل آزادی میشود شرکت جویند.

استکهلم — چنانکه خبرگزاری شوروی اطلاع میدهد روزنامه (سوسیال دموکراتن) چاپ سوئد در تفسیر مقاله (گوبلس) راجع بتشکیل جبهه ثانوی مینویسد: تعجب اینست [illegible] آلمانها [illegible] دسته‌های حمله خود از جبهه خاور بسمت باختر سخن میرانند. پس مسلماً آلمانها باستحکامات خود چندان اعتماد ندارند و از نتایج هجوم متفقین برقاره اروپا هراسان میباشند. این روزنامه با اشاره به تغییر روش تبلیغات آلمان نسبت به جبهه ثانوی مینویسد معلوم میشود آلمانها از خودشان کاملا مطمئن نیستند حتی گوبلس یقین حاصل کرده است که مسئله هجوم متفقین صورت خواهد گرفت و دیگر از هجوم آلمان بانگلستان که سال گذشته ورد زبانش بود سخن نمیراند. سربازان آلمانی در خاک اتحاد جماهیر شوروی منتظر یک جنگ زمستانی دیگر میباشند. نیروهای حمله بسمت باختر فرستاده شده اند و وزیر تبلیغات آلمان دیگر امکان تشکیل جبهه ثانوی را تکذیب نمیکند.

لندن — طبق اظهار خبرگزاری انگلیس چنانکه محافل مجاز لندن اظهار میدارند ۱۶ لشگر آلمانی که از آن جمله دو لشگر زره پوش میباشد از فرانسه و هلند بجبهه خاور اروپا انتقال داده شده و جاهای آنها نیروهای دیگری تعیین شده اند. محافل مطلع این خبر را [illegible] در فرانسه از نیروهای آلمان [illegible] لشگر [illegible] دفاع [illegible] از آغاز سال [illegible] جانشین لشگرهائی که از این کشور بجبهه شوروی انتقال میابند [illegible] و هلند [illegible] ۲ لشگر آلمانی در این کشورها مقیم میباشند. راجع باین مسائل اطلاعاتی بین اولیای امور انگلستان و شوروی مبادله شده است.

اتاوا — خبرگزاری انگلیس خبر میدهد بطور رسمی اعلام گردید که چند واحد بیشتر از لشگر هوائی [illegible] که جزو نیروی هوائی کانادا میباشند چندی قبل بانگلستان اعزام خواهند شد اینها پیشروان واحدهای مهمتری میباشند [illegible] قرار است [illegible] بانگلستان اعزام شوند.

یوگوسلاوی قبل از سایر کشورها آزاد میشود

در ترکیه چه خبر است؟

مسکو — خبرگزاری انگلیس اطلاع میدهد بموجب تلگرافی که امروز از [illegible] اطلاعات شوروی [illegible] ژنرال میخائیلوویچ اعلام میدارد که دسته های تحت فرماندهی وی [illegible] واقع در [illegible] کارخانه های آن [illegible] تصرف آورده است طی زدوخوردهائی که اخیرا درگرفته بیش از ۳ هزار افسر و سرباز محور کشته و زخمی گردیده اند اکنون [illegible] درگرفته در ناحیه [illegible] است و در این ناحیه جنگجویان غیر نظامی مهاجمین را از چند نقطه عقب رانده اند و عده زیادی از آنها را هلاک ساخته اند.

ترکیه — طبق اظهار خبرگزاری انگلیس اداره اطلاعات آلمان گزارش میدهد که طبق خبر واصل از استانبول [illegible] در مسکو [illegible] شوروی که اظهار میدارد [illegible] کرانی ترکیه [illegible]

که باید جبهه دوم گشوده شود [illegible] گشوده خواهد شد. [illegible] این منظور در یک سند رسمی [illegible] امریکا و انگلیس [illegible] مسافرت مولوتف بانگلستان و امریکا اعلامیه هائی [illegible] موضوع گشایش چنین جبهه‌ای [illegible] کرده اند. هر روز عده زیادی از روسها [illegible] هنگام مقابله با تانکها و توپها و هواپیماهای مهاجم جان خود را [illegible] اکنون باید دانست انگلستان و امریکا با توجه باین اوضاع برای [illegible] اتحاد جماهیر شوروی چه [illegible] کرده اند این دو دولت آلات و ادوات جنگی بکشور شوروی میفرستند [illegible] برای حمل این آلات [illegible] میکنند اکنون میلیونها [illegible] انگلیس و سربازان امریکائی که شماره شان روز افزون است [illegible] و سربازخانه های انگلستان [illegible] برای [illegible] شوروی [illegible] چه اقدامی کرده اند این سؤالات همواره پیش میاید و اگر [illegible] پاسخ [illegible] آمده اگر چنین [illegible] انگلیس و امریکا راجع بتحویل آلات و ادوات جنگی بروسیه [illegible] تعهدات [illegible] انگلیس و امریکا طبق تعهدات خویش رفتار کرده و آلات و ادوات جنگی بروسیه میفرستند شک نیست که ایشان تعهدات خود را در باره جبهه دوم نیز انجام خواهند داد. تاکنون [illegible]

پشتیبانی [illegible] جبهه دوم [illegible] کارگران [illegible] کارگران راه آهن [illegible] خواسته اند [illegible] مخصوصی [illegible] کارگران [illegible] شورای ملی رفته و تقاضا کرده است که بلافاصله جبهه جنگ ثانوی تشکیل گردد [illegible] که کارگران [illegible] خواهند کرد. هزاران [illegible] در هر گوشه و کنار [illegible] و بسیاری از شهر های دیگر تقاضای ایجاد جبهه جنگ ثانوی کرده اند.

چان کایشک و اوچین لک چه میکنند؟

چونک کینک — طبق اظهار خبرگزاری انگلیس اعلامیه چین انتشار میدهد که نیروهای ژاپنی که در جنوب کینکیانگ در کرانه چکیانگ پیاده شده بودند مواجه با مقاومت شدید نیروهای چین شده و پس از تحمل تلفات سنگین بسوی ناوهای خود عقب نشینی کردند. واحد های دیگری از قوای ژاپن چین کینک را دو طرف و جنوب اشغال کردند لکن نیروهای چینی به حملات متقابله پرداخته و پس از ۲٤ ساعت زد و خورد شهر را پس گرفتند همچنین ژاپنیها (سوی چانک) را نیز بتصرف آوردند و زد و خورد هنوز ادامه دارد.

قاهره — چنانکه خبرگزاری انگلیس اطلاع میدهد بمب‌افکنها کشتی محوریها مرکب از چند دستگاه قطعه موتوری و زره پوش روز یکشنبه در نزدیکی «راس القطره» مورد حمله واقع گردیده است. تقریباً بیست دستگاه قطعه منهدم گردیده و یا از صورت استفاده افتاده و یک کامیون [illegible] هم آتش زده شده است. در قسمت جنوبی هم مرکز ستاد ارتش محوریها حمله شده ولی نتایج این حمله مشاهده نشده است. در قسمت [illegible] علیه دسته‌های قطعه موتوری صورت گرفته است. شب یکشنبه طبرق مجددا مورد حمله بمب‌افکنهای ما واقع گردید. در میان انبار های نفت حریقهائی برپا شد و مقداری بمب در نزدیکی کشتیها ریخته شد. بهدف های واقع در سلوم و بردیه و سیدی برانی و مرسی مطروح نیز حمله برده شد و در (الدبعه) یک کشتی آتش زده شد و منهدم گردید. شب دو شنبه دسته مختصری از هواپیماهای محور بر منطقه اسکندریه حمله برده است.

شکاریهای شب گرد ما در دریا بر یک هواپیمای (هنکل ۱۱۱) حمله کردند. از تمام این عملیات فقط یک هواپیمای متفقین بمرکز خود باز نگشته است.

قاهره — طبق اظهار خبرگزاری انگلیس ژنرال رومل [illegible] تامین خوار بار و مهمات نیروی خود ناوچه ها و زورقهای موتوردار بکار می برد و ظاهرا این ناوچه ها و زورقها مسلح میباشند زیرا در مقابل حملات نیروی هوائی متفقین [illegible] می پردازند لکن هواپیماهای نیروی هوائی متفقین و شکاریهای نیروی هوائی انگلیس پیوسته بر آنها حمله میبرند. شب جمعه چهار ناوچه دشمن بر اثر حملات متفقین از کار افتاده اند و در نتیجه بمبارانهای متفقین انفجار های بزرگی وقوع پیوسته است. در مرسی مطروح نیز مراکز ماشینهای دشمن از طرف نیروی هوائی انگلیس با کامیابی بمباران گردید.

واحدهای قزاق داخل عمل شده

و تاکنون امتحانات بسیار مشعشعی داده اند

دشمن درهمه جا متوقف و متحمل تلفات فراوان است

لندن — خبرگزاری انگلیس خبر میدهد از اطلاعاتی که از منابع شوروی رسیده معلوم میشود که پیشرفت آلمان در جنوب [illegible] با مقاومت شدید نیروی شوروی مواجه گردیده است [illegible] قزاقهای مشهور [illegible] بطور [illegible] مقابل [illegible] پرداخته اند.

جبهه جنوب — خبرگزاری شوروی گزارش میدهد دشمن در حوزه رود دن [illegible] شدید قزاقها مواجه شده است [illegible] واحد قزاق [illegible] حمله پیاده نظام و تانکهای دشمن را درهم شکسته و پس از انهدام هفت تانک و چهار کامیون آلمانی دشمن را وادار بعقب نشینی ساخته است. در محل های دیگر جبهه نیز واحد های قزاق [illegible] یکنقطه مسکونی در گرفت ۱۰ تانک دشمن را منهدم کرده قریب ۲۳۰ سرباز و افسر آلمانی را [illegible] در ناحیه [illegible] یک واحد قزاق [illegible] فرمان [illegible] حمله دو هنگ آلمانی را درهم شکسته سپس بحمله مقابله پرداختند در این حمله مقابله قزاقها متهورانه خود را [illegible] صفوف دشمن افکنده و بدان تلفات سنگین وارد ساخته دشمن را وادار بفرار کردند.

در عقب مواضع آلمانها [illegible] قزاقها با تهور [illegible] مشغول عملیاتند [illegible] جنگجویان غیر نظامی [illegible] فرمان داد که از پیشرفت یک دسته [illegible] آلمانی جلوگیری کرده دشمن را از عبور از یک رود قبل از رسیدن دسته های جنگجویان غیر نظامی مانع گردد. این قزاق جوان مسلح با یک مسلسل [illegible] و چند نارنجک در کناره رود [illegible] با سربازان [illegible] برخورد کرده [illegible] که چندین ساعت بطول انجامید.

[illegible] ۱۴ [illegible] دشمن [illegible] که بالاخره دسته های جنگی غیر نظامی فرا رسیده و سربازان و افسران دشمن را یک یک از پای در آوردند.

مسکو — خبرگزاری انگلیس خبر میدهد اعلامیه تکمیلی دولت شوروی که دیروز [illegible] انتشار یافته چنین اشعار میدارد در ناحیه کوچوسکایا رزمهای شدیدی درگرفت [illegible] سالسک [illegible] صورت گرفت [illegible] نبردهای [illegible] گردید. [illegible] تانکهای نیروی شوروی بحمله متقابل پرداخت و در نتیجه هشت تانک آلمانی نابود گشت و دویست و پنجاه افسر و سرباز دشمن کشته شدند.

در ناحیه [illegible] نیروی شوروی بحمله های متقابل پرداخته و در [illegible] منطقه هواپیماهای شوروی هشت هواپیمای دشمن را سرنگون ساختند

درجبهه های بریانسک و کارلی هم رزم های محلی درگرفت.

لندن — چنانکه خبرنگار مسائل جنگی خبرگزاری انگلیس می نویسد پیشرفت آلمانها در شمال قفقاز کند تر شده است. رزم در نزدیکی سالسک که آلمانها مدعی بودند چند روز پیش آن را بتصرف آورده اند جریان دارد. این ادعای آلمانها نظیر ادعای دروغ آنان راجع بتصرف ورونژ بود [illegible] نیروهای شوروی اکنون آلمانها را در ناحیه ورونژ عقب رانده و آنها را از شهر [illegible] دور کرده اند و حتی معلوم نیست که در کرانه خاوری دن آلمانها وجود داشته باشند. آلمانها برخلاف آنچه [illegible] انتظار آن را داشته [illegible] حمله مبادرت نکردند

مجلس شوری

سی و پنج دقیقه پیش از ظهر هفتاد و ششمین جلسه مجلس شوری بریاست آقای اسفندیاری تشکیل و صورت جلسه پیش خوانده و تصویب گردید.

آقای رئیس — بطوری که خاطر آقایان مسبوق است برحسب معمول روز جشن مشروطیت یکعده از آقایان بحضور اعلیحضرت همایونی شرفیاب میشدند ولی سال گذشته برحسب اجازه‌ای که گرفته شد آقایان نمایندگان شخصاً شرفیاب شدند امسال هم بموجب مذاکره ای که قبلا بعمل آمده شرفیابی برای مجلس مقرر شده که فردا صبح ساعت ۹ عده مقرر در قصر سعدآباد شرفیابی حاصل نمایند.

عده از نمایندگان عقیده داشتند که ۱۲ نفر بحکم قرعه انتخاب شوند و پس از قرعه کشی آقایان غفاری، طباطبائی نائینی، خلیل حریری، فتوحی، ملایری، عزیزی، رستم گیو، نراقی، پارسا، اورنگ، مسعودی، کازرونیان بحکم قرعه انتخاب شدند.

آقای رئیس — عریضه صبح به مجلس تقدیم شد که برای اطلاع آقایان خوانده میشود (خوانده شد)

آقای افشار — خواندن آن اینجا معنی نداشت توسط خود بنده هزاران عریضه رسیده چرا یکی خوانده شد

آقای اورنگ تذکر دادند که باید قوانینی که با وضعیت فعلی متناسب نیست و در گذشته روی مقتضیاتی به تصویب رسیده لغو شود و لازمه این کار انتخاب هیئت دولت جدید است باید وزیر دادگستری جدید هرچه زودتر بکار رسیدگی کند و حدود مسئولیت محاکم قضائی معین شود

آقای دوحی — این تقاضا تقاضای ملیون ایرانی است و عریضه بکمیسیون دادگستری مراجعه شود که تصمیمات لازم را بگیرد

آقای فاتح — فرمایشات آقای افشار طبق نظامنامه نیست و آقای رئیس حق دارند هر عریضه ای را که لازم باشد اجازه خواندن بدهند این عریضه از طرف مردمانی نوشته شده که زیر [illegible] کشیده [illegible] از صمیم قلب این عرایض را بمجلس میفرستند که مورد رسیدگی واقع شود آقای دادستان دیوان کیفر که نماینده رکن سوم [illegible] است و دادگاه دیوان کیفر [illegible] خواهد اساس قوانین و دادگستری [illegible] ادعای خود [illegible] را طرح داده و بعد از آن [illegible] نمیشود گفت و مرکز مردمانت آزادی خواهی مانند مرحوم مدرس در زمان اقتدار یک چنین [illegible] اجرا شد ولی امروز این [illegible] در زمانیکه [illegible] گرامی و آزادی مطلق قانون تحت تعقیب واقع شده اند و من از این پیش آمد خیلی متاسفم ولی عقیده دارم که نباید در کار محاکم قضائی دخالت کرد و بگذاریم کار خودش را بکند و هیچ جهت نیست کمیسیون از پرونده های دیوان جنائی اطلاع [illegible]

آقای اعتبار

این موضوع باندازه‌ای مهم و قابل توجه است که به عقیده من باید مجلس شورای ملی جلسات متعدد به بررسی این موضوع اختصاص دهد زیرا [illegible] بسیار مهمی است من درهمانموقع که آقای فروغی زمامدار کشور شده عرض کرده بودم که قوانین اصلاح شود در آن موقع گفتند که ممکن است دولت گرفتار مشکلات شود وصرف نظر شد فرمایشات آقای [illegible] درست است ولی قوانین باید [illegible] اصلاح شود دستگاه شهربانی کشور خیلی عجیب است همه آقایان که نماینده هستند یک پرونده دارند بنده خودم یک پرونده داشتم و چیزی نمانده بود که گرفتار شوم [illegible] آقا نباید سرسری گرفت باید از دولت جدید خواست که این دستگاه شهربانی را روشن کند ببینیم کیها هستند و کی ها پول میگیرند وچگونه پول میگیرند برای آنچه ملازم است مأمورینی که باید در آنجا کار کنند بدانند که تکلیف شان چیست الآن [illegible] مجلس شورای ملی باید از دولت فعلی بخواهد که این سازمان چیست و این رقم درشت که بنام (مسکره) خرج میشود برای چیست باید [illegible] مجلس شورای ملی وظیفه مقدسی دارد و باید بدولت تاکید کند که این وضعیت مهیب و دستگاه را بیرون آورده مگر همین ها هستند که دستگیر شده اند باز هم هستند که مشغول کار خود میباشند بنظر من بشرحی که نوشته شده از طرف مردم کشور میباشد باید اهمیت داد و دولت را وادار کرد که حتما این کار را انجام دهد

آقای ملک مدنی

عقیده بنده این پرونده مهمی سیاسی در دیوان جنائی مطرح شود واصلا سیاسی در دیوان کیفر مطرح می شده من صلاحیت کارمندان دادگاه دیوان کیفر مخصوصا آقای دادستان اطمینان واعتراف دارم ولی این محکمه صلاحیت نداشته است این پرونده هارا مورد رسیدگی قرار دهد از دولت آقای قوام السلطنه نخستین خواهش ما این خواهد بود که این قانون دیوان کیفر را ملغی نماید زیرا همه افراد کشور در مقابل قانون مساوی هستند بنا بر این لزومی ندارد که کارمندان دولت تحت شرایط معینی تعقیب شوند حتما باید دیوان کیفر بوسیله آقای قوام السلطنه ملغی شود و مردم راحت شوند (صحیح است)

آقای ثقةالاسلامی

عقیده داشتند که چون این محاکم ملغی است باید تحت قانون معینی محاکمه شود در ضمن باید بدولت تذکر داد که تمام پرونده های شهربانی رسیدگی شود و این پرونده ها که برای مردم مملکت درست شده رسیدگی شود دیوان کیفر و دیوان محاکمات اداری [illegible] برخلاف قوانین تاسیس شده وباید ملغی شود آنهائی که در مدت ۱۵ سال حکومت کرده [illegible] همه شان شریک مختاری میباشند باید تعقیب شوند [illegible] لازم نیست همه شان را باید در میدان توپخانه دار بزنند تا عبرت سایرین شود.

آقای موید احمدی

خاطرم هست وقتی میخواستند قانون دیوان [illegible] دولت را بگذرانند اغلب ماها مخالفت کردیم جوابی که داده شد این بود که برای

متن ادعا ی دادستان دیوان کیفر

برعلیه مختار وهمدستانش

—۳—

این بود نمونه ئی از ماشکنی های بشر که کمتر تاریخ نظیر آن را نشان می دهد آنهم نسبت بیکی از خدمتگزاران وظیفه شناس که در تمام مدت اشتغال خود جز افتخار و نیکنامی ذخیره دیگری نکرده است باایجاد این مقدمات آقای غفاری از طرف کمیسیونی در ستاد ارتش بیکسال و نیم حبس محکوم میشود و حال آنکه این کمیسیون جنبه دادگاه و صورت قانونی نداشته است ولی آقای مختار باین هم قناعت نکرده بعد از انقضاء مدت محکومیت باز اورا مرخص ننموده است از ترس اینکه مبادا این مرد از آزادی خود استفاده کرده وحقایق را بجرائد گفته وبرای آقای مختار ایجاد زحمت کند تا اینکه بالاخره دراثر حادثه شهریور ماه ۱۳۲۰ مرخص شده است — دوهمین پرونده مرحوم مورخ السلطنه که از مردان عالم ودانشمند بوده و چندین کتاب تالیف کرده ومعزالدین غفاری که از جوانان آبرومند کشور است باوجود اینکه هیچگونه دلیلی برعلیه آنها نبوده صرفا برای دوستی و بستگی با آقای سهام الدین غفاری بازداشت شده بودند.

دوهمین پرونده از طرف آقای مختار دستور اعدام ۸۷ نفر بتوقیف که داده شده و در نتیجه این اشخاص دستگیر وزندانی گردیدند ازاین عده پرونده ۳۸ نفر بدادرسی ارتش اعاده وازاین ۳۸ نفر تنها . نفر محکومیت پیدا کرده اند بنابر این ترتیب ۴۹ نفر اشخاص بیگناه که اغلب روحشان از این جریان خبردار نبوده مدتها زندان را کشیده اند برای نمونه سرگذشت رقت آور چندتن ازآنان اظهارمیشود

عبدالرحیم میهن یار یکی از رجال جهانسواری بود که بعنوان مداخله در توطئه فرضی مورد تعقیب قرار میگیرد آقای مختار دستور میدهد که کلیه بستگان او تحت توقیف درآیند ۰۰۰ باین عبارت ... « فوری اداره سیاسی احتیاطا باید کلیه این اشخاص مخصوصا دو نفر مامورین شهربانی دستگیر و اسناد آنها وارسی شود تا اگر مداخله داشته معلوم گردد بفوریت بشهربانی های مربوطه برای اقدام زیر آموزش دهید وهیچکس هم نباید آنها راملاقات کند . » و چند نفری بعنوان داشتن بستگی بازداشت شدند و حال آنکه ابدا خویشی بامعطوف نداشتند برای اجراء این امر چندنفر ازبستگان میهن یار که در تمام مدت عمر خود او را ندیده بودند توقیف شدند و حتی چند نفر طفل که در هیچ قانون مسئولیت قضائی ندارند بزندان اعزام گردیدند علاوه بر بهوبهوسن توقیف شدگان هرمایه مادر میهن یار موسوم به مه سلطان ، کبرا یازدهساله خواهر میهن یار ، کریم ۱۸ ساله نسا کاظم ۱۷ ساله ـ هاشم ۱۴ ساله منشی ومحمدعلی ۱۲ [illegible]

علی قلی بلوری هم شرحی می نوشته که بعنوان داشتن بستگی با میهن یار یکی از متهمین او وبرادرش مدت ۴۷ روز زندانی بودند و حال آنکه آقایان قضات محترم اگر سایر اعمالی را که مختار مرتکب شده است کنار بگذاریم آیا تنها این عمل کافی نیست تا توجه دادگاه نسبت بشقاوت وبیرحمی این مرد خطرناک جلب شود و اورا مستحق سخت ترین کیفرها معرفی نماید این شقاوت منحصر به مورد مزبور نیست در سایر مواردهم [illegible] آقای مختار غیراز این نبوده است مثل اینکه روح الله کاظم زاده بطیاره از خاک ایران فرار مینماید و عده زیادی از آشنایان وکسان او بصرف اینکه باو آشنائی دارند باوجود اینکه کوچکترین قرینه برعلیه آنها در بین نبوده تعقیب و بازداشت میشوند ودر زندان میمانند تا وقایع شهریور دستور آزادی آنها داده میشود.

۳ ـ آیا شما [illegible] توقیف نماید و نسبت باو آزار وشکنجه روا دارند [illegible] مأمورین دادرسی شهادت بدهد

جریان کار محمدهادی وسلمان اسدی را که درادعانامه مذکور است بخاطر آورید بشمار بوالی گزارش میدهد که دریک ماه ونیم قبل محمد هادی بلو گفته سلمان اسدی در تهران در مجلسی اظهار داشته (ممکن است اعلیحضرت همایونی سلطنت کنند ولی سلطنت به والاحضرت نخواهد رسید) بلافاصله هادی وسلمان اسدی توقیف میشوند از هادی که تحقیق میشود این جریان را منکر شده و از این روبه حبس مجرد اعزام میگردد در آنجا [illegible] و بهیچ نسبت باو اعمال میگردد بالاخره [illegible] ازبازپرسی ارتش اعاده شده تحت بازپرسی قرار میگیرد تعقیب محمد هادی وسلمان اسدی [illegible] این دو نفر آزاد میشوند ولی آقای مختار ذهن مقام سلطنت را مشوب نموده آنهارا دو ماه توقیف میکند وبالاخره از طرف دربار دستور آزادی آنها داده میشود باز آقای مختار [illegible] گزارش مجدد ادامه توقیف را از نظر تکمیل تحقیق میخواهد در نتیجه این دو نفر مدت سه ماه بلاتکلیف در زندان میگذرانند بالاخره در اثر امر اعلیحضرت سابق که از طرف نخست وزیر وقت ابلاغ شده آزاد میشوند.

آقای مختار سلمان اسدی بقول شما مقصر بود ولی آیا هادی چه تقصیری داشت که میبایست مدت [illegible] در زندان بگذراند آنهم دریک اطاق چه [illegible] بطوریکه مستراح هم داخل آن بوده است آیا چه موجبی شمارا وادار کرد که در زمستان از دادن [illegible] درزندان و از دادن آب [illegible] مضایقه نمائید وتنها در بهار [illegible] که آن اطاق [illegible] شده بود [illegible] استفاده [illegible] هوای آزاد هم [illegible] محروم گردد

۴ ـ شما غالبا در معاملات خودتان بازپرسی گفته اید که برحسب امراعلیحضرت سابق اقدام بسلب آزادی مردم کرده اید گذشته از اینکه در اغلب موارد مقام سلطنت [illegible] نداشته واز جریان کارها بطور کامل مستحضر نبوده اند قطعا [illegible] حکایت پرونده های حاضر مخصوصا [illegible] آقای غفاری وسلمان اسدی هر دستوری که از مقام سلطنت صادر میشد نتیجه گزارشهای شما بوده شما بودید که مقدمات کاررا فراهم میکردید وحتی در تنظیم گزارش های مامورین خود اعمال نظری کرده شما ذهن شاه سابق را مشوب مینمودید شما برای حفظ مقام خود از بزرگ [illegible] وقایع فرو گذار نمی کردید [illegible] نظر خصوصی میبودید بالاخره اگر بخواهید خود را یک عامل بی اختیار مطیع فرمان بالا تراز خود و محکوم بی اراده جلوه دهید آیا میتوانید مدعی شوید که از خوش خدمتی و خوش رقصی بر کنار بوده اید.

آقای مختار جریان کارها مثل آفتاب روشن می کند که شما در دربار مقام سلطنت تنها مامور وظیفه شناس و یا وسیله صرف نبوده اید بلکه در تحریک سوءظن و مشوب ساختن ذهن ایشان اشتباهات و ابتکارات و نظریات خاصی داشتید پرونده های حاضر کاملا نشان میدهد که گزارشات شما در دربار کاملا موثر بوده و بهمین مناسبت از اعتماد مقام سلطنت سوء استفاده کرده [illegible] را زیبا و زیبا را زشت معرفی مینمودید و [illegible] در دربار موجبات تحکیم موقعیت خود را تهیه میدیدید بدین ترتیب امر را باعلیحضرت شاه سابق مشتبه کرده ومقدمات صدور تصمیمات غیر مقتضی را فراهم مینمودید وضمنا سعی میکردید که هیچگونه راه [illegible] مردم و دربار وجود نداشته باشد تا هیچکس نتواند حقایق را بسمع ایشان برساند شما بوده اید [illegible] را از شاه دور می کردید تا بالاخره بین شاه و مردم گودالی عمیق ایجاد نمودید غافل از اینکه [illegible] گودال [illegible] بزرگ شده و اولین کسیکه در آن [illegible] شما خواهید بود .

۵ ـ شما درجه [illegible] رسانیدید که حتی بگزارش مامورین خودتان که حاکی از بیگناهی مظنونین بود قانع نمیشدید اگر کسی صرف گزارش بی اساس [illegible] دستگاه شهربانی میشد دیگر راه چاره نداشت ـ برای نمونه جریان کار حسن صالحی را یادآوری میکنم شهربانی کرمان گزارش داده [illegible] حسن صالحی با چند نفر دیگر درمنزل معتشمی کارمند آمار برای عروسی دعوت داشته از [illegible] و غیره انتقاد نموده است.

رئیس شهربانی در این گزارش اضافه کرده بود چون برای هرکسی لازم نمیدانم در محل بازجوئی کامل نموده نتیجه را عرض میرسانم حسن صالحی بامر رئیس شهربانی بازداشت میشود بعدا رئیس شهربانی کرمان اطلاع میدهد که (گزارش دهنده [illegible] شهربانی و با صاحب خانه معتشمی آشنا بوده وصالحی ومعتشمی باهم میانه خوبی نداشته اند بنظر میرسد که [illegible] نظرخصوصی داشته است) آقای مختار از رئیس شهربانی مواخذه کرده و تذکر داده (معلوم میشود بازجوئی سطحی بوده [illegible] در نتیجه شکایات کسان حسن صالحی [illegible] اداره شهربانی اطلاع بود .. (چنانچه [illegible] الغا کرده [illegible] موارد شهربانی باید مراقب باشند در قضاوت لازمه تسریع شود که اشخاص مدتها بلاتکلیف نمانند بعلاوه در اشخاص وکیفیت جرم باید دقت شود هر حال [illegible] باشد که بازجوئی طول نکشیده وتکلیف بسرعت معین گردد) ازاین جریان میتوان نتیجه گرفت که اولا شاید هم مقام سلطنت اصولا راضی [illegible] حبس اشخاص بیگناه بوده است ثانیا گزارش مأمورین خودتان هم که دائر بر بیتقصیری شخص بود برای شما ارزشی نداشته است دو نفر از کارمندان دارائی سنندج بجرم اینکه [illegible] روزانه خود را [illegible] دو برگ عنوان [illegible] کرده صرفا از نظر تفریح بین رفقای خود در [illegible] نسخه منتشر نموده اند [illegible] شما منتظر خدمت شده و توقیف می شوند با وجود گزارش رئیس شهربانی کردستان دائر بر بی تقصیری آنان آزاد نمی گردند (ص ۰۰۰۰ شماره ادعانامه) ....

۶ ـ مامورینیکه دائما نزدیک صندوقهای پست مراقب اشخاص بوده و از ماموشان فرستندگان و گیرندگان نامه ها تحقیق میکردند در ذهن مردم تلقین میشود که اگر از طرف آنها شکایاتی بمقامات عدلیه شود قبل از هرکس شهربانی از آن مطلع خواهد شد بدیهی است که شما با ایجاد این وضعیت در [illegible] عامه صور امکان مبادرت بشکایت را نیز دور میکردید و اگر اتفاقا کسی پیدا میشد که دل بدریا زده باز بر شکایت می پرداخت فورا دستور بازداشت او را میدادید و او را اذیت میکردید مدتها در حبس میماند صدمه میکشید یا میمرد و یا پس از گذراندن مراحلی که [illegible] بر او مترتب بود [illegible] با او مساعدت کرده و آزاد میشد [illegible] اضافه میکردید زیرا در خارج زندان هم او را از نظر دور نداشته بمصداق [illegible] که در پای او [illegible] بروی او بسته ونانش را ازهمه جا قطع می کردید بدین روش مشت خونین خود را بمردم نشان میدادید تا هیچکس جرأت نکند از دست بعضی از مأمورین [illegible] شهربانی شکایت کند .

شما بدین وسیله و با تثبیت بساط شکنجه آور [illegible] گرداگرد [illegible] کشیده بودید تا دست هیچکس بدامان شاهنشاه نرسد و اگر بیچاره ای درصدد عرض تظلم برمیآمد بلافاصله گرفتار [illegible] و [illegible] آن سبها شده وجان سالم بدر نمیبرد.

۷ ـ بموجب ماده ۱۳۱ قانون کیفر عمومی هرکسیکه ازمستخدمین قضائی [illegible] برای آنکه متهم را مجبور باقرار کند اذیت و آزار [illegible] [illegible] محکوم شود [illegible] ولی شما [illegible] نشد [illegible] اگر گناهکار یا بیگناه را [illegible] شما اگر خلاف مراتب [illegible] قانونی خود میدانستید [illegible] مرتکب جرائم مذکور [illegible] شده مردم را به آزار و شکنجه [illegible] و انحراف و ادار [illegible] نداشته برای اینکه خود را مامور لایق قلمداد کنید و نشان بدهید که همه چیز ها بدست مأمورین شهربانی کشف میشود و هر معمائی بدست آنان حل میگردد [illegible] دقیق شکنجه [illegible] دائر کرده مأمورین شهربانی در دل شب یعنی موقعی که [illegible] غفلت همه جا را فرا گرفته و برای [illegible] مظنونین [illegible] را که باید [illegible] شناخته شوند میآوردند و [illegible] بادستنبه [illegible] روزان برای اینکه کمتر صدمه بکشند بر طبق دلخواه شما و مأمورین شهربانی شما [illegible] و یا صرف [illegible] مطالبی را اظهار میکردند که [illegible] با حقیقت [illegible] و وجود این دستگاه آزار و شکنجه را [illegible] اطلاع شما بوده است معلوم و محقق میدارد شما اگر [illegible] مرگ طبیعی [illegible] اسرار شکنجه آور دیگری را واضح [illegible] شقاوت شما است که .

درمورد [illegible] و [illegible] دستگاه شکنجه وآزار شهربانی مفصل [illegible] موارد [illegible] مورد [illegible] برای گرفتن [illegible] با تازیانه های مخصوص چهار پایان بدنشان را نوازش میکردید .

آقای مختار آیا سزاوار بود که با افراد جامعه نجیب ایرانی معامله را که با حیوان هم نمیکنند روا بدارید؟ آیا سزاوار بود که با این عملیات خود شخصیت ملی افراد ایرانی را از بین ببرید ؟

۸ ـ خودخواهی وغرور آقای رئیس کل شهربانی بجائی رسیده بود که برای مقامات قضائی هم ارزشی قائل نبود و قرار منع تعقیب بازپرس یا رأی دادگاه که برائت متهمی صادر میشد ترتیب اثر نمیداد وبرای از بین بردن آثار تصمیمات مأمورین قضائی بهر وسیله متوسل شده ودر صورت لزوم گزارش خلاف واقعی هم بدو او میداد . آقای مختار اگرنظر خاصی نداشتید چرا پس ازصدور قرار منع تعقیب سلمان اسدی وهادی از طرف بازپرس مجددا آنها را [illegible] بهانه تکمیل تحقیقات هردو را بیش از یکسال در زندان نگاهداشتید؟ اگر شما در کارها بغرض [illegible] اگر برای مقامات قضائی ارزش و اعتباری قائل میشدید چرا پس ازصدور قرار منع تعقیب آقای نوری [illegible] و فراهم [illegible] وسائل محکومیتش را تهیه کردید [illegible] اسعد را که ازطرف دادگاه نظامی بشش سال حبس محکوم شده بود چرا بعد از انقضاء مدت محکومیتش آزاد نکردید .

۲۳ نفری را که بعنوان داشتن مسلک اشتراکی قبل از قانون ۳۱۰ تعقیب شده بودند چرا بعد از صدور قرار منع تعقیب بازهم در زندان نگاهداشتید سرگرد احمد همایون که مدت ۱۵ سال حبس طولانی خود را گذرانده بود پس چرا بعد از انقضاء مدت حبس او بمقام سلطنت گزارش داده اید که (صلاحیت استخلاص را ندارد ؟) لابد خواهید گفت اتهام این اشخاص سیاسی بوده و صلاح مملکت را در ادامه بازداشت آنها دانسته اید [illegible] چه میگوئید این شخص [illegible] تعقیب شده [illegible] دستور میدهید که قرار بازداشت اوصادر گردد وپس از اینکه [illegible] برای استخلاص [illegible] کسب تکلیف شود اولا شما چه عنوان دستور صدور قرار بازداشت متهم را میدادید ؟

وانگهی چه مجوز قانونی امر نمودید که پس از خاتمه کیفر برای استخلاص او از شما کسب تکلیف کنند بالاخره [illegible] پس ازصدور قرارمنع تعقیب این [illegible] آزاد نکردید واورا درحبس نگاهداشتید تا در اثر حوادث شهریور ماه مستخلص گردد ؟ در موضوع مامورین دارائی سنندج که قبلا اشاره شد پس ازصدور قرار منع تعقیب از طرف بازپرس روی کدام اعتبار قانونی ازوزارت دادگستری استیضاح میکنید [illegible] صرفا اداری داشته چرا با وجود اینکه از طرف دادسرای دیوان کیفر دستور داده شده که لازم است فورا آزاد شوند اورا در زندان نگاهداشته تا شهریور ماه آزاد شد ؟ آیا این امور خودسری [illegible] گستاخی شمارا نشان میدهد و [illegible] میدارد که شما بقانون وهرچه که مخلوق قانون بوده [illegible] داشته و میخواستید صرفا روی افکار [illegible] خود تمام [illegible] را اجرا [illegible] .

بااین ترتیب چگونه شما در محضر دادگاه خود اجازه میدهید که بگوئید اگرمن بازداشت غیر قانونی می کردم اگر از مردم سلب آزادی می نمودم چرا وزیر دادگستری ودادستان اعتراض نکردند چرا [illegible] دادسرا و بازپرس شهربانی ترتیب اثر میدادند .

جواب این سؤالات را خودتان بهتر میدانید زیرا بازپرس و دادیار چه میتوانستند بکنند ؟ اگر [illegible] شما بود پس وجودش در سراسر عملیات خلاف قاعده شما نتیجه دیگری داشت و اگر شخصیت قضائی خود را محفوظ داشته مخالفت میکرد مسلما برای او پاپوش ساخته نامش در فهرست سیاه متهمین سیاسی برای ابد ثبت میکردید آیا مگر فراموش کرده اید که شما نه قرار بازپرس مبنی بر آزادی متهمین اعتنا می کردید و نه حکم دادگاه مبنی بر برائت آنان؟ شما را بین حضور یک بازپرس یا دادیار در اداره شهربانی چه تاثیری داشت؟ اگر شما آدم قانونی بودید چه احتیاجی داشتید که بازپرس در شهربانی حاضر شود اگر گوش شما درمقابل اوامر قانونی شنوائی داشت خودتان کارهارا بنظر مقامات قضائی رسانیده بدستورات دادسراها ودادگاه ها ترتیب اثر میدادید — لااقل می توانستید پیش از اینکه مدتی متهم را برخلاف قانون بازداشت کرده باشید از دادگستری کسب تکلیف نمائید .

شما اصولا بهیچ وجه حاضر نبودید دادستان هم از جریان کار مأمورین سیاسی آگاه شود و بهمین جهت همان طوریکه در ادعانامه حاکیست شما بموجب بخشنامه بکلیه شهربانی های کشور ابلاغ کرده بودید که اگر راجع به متهمین سیاسی توضیحات خواسته شد [illegible] جواب ندهند مستقیما بشخص شما رجوع نمایند .

آیا اینست دستور قانونی شما ؟ آیا اینست نتیجه علاقه شما [illegible] تماس دائم بامأمورین قضائی ؟ [illegible] مکرر شما در موضوع اعزام مأمورین قضائی بشهربانی فقط برای حفظ ظاهر بوده برای اینکه شاید بتوانید آنها را تحت الشعاع خود قرار دهید بااوامر غیر قانونی خود لباس قانونی بپوشانید و در هیچ روزی مسؤلیت را بگردن دیگران بیندازید .

گمان میکنید که چرا بازپرس یا دادستان باوجود اطلاع از کارهای غیر قانونی شما ساکت مانده [illegible] مؤاخذه شما برنیامدند ؟ خود شما که مدعی هستید تحت امر مستقیم اعلیحضرت شاه سابق ودر [illegible] اطاعت داشتید چرا اوامر اعلیحضرت را اجراء نکرده حتی [illegible] دستور آزادی که ازطرف شاه سابق [illegible] بشما ابلاغ شده جرأت داشتید بنویسید : « صلاحیت آزادی را ندارد » [illegible] دو [illegible] توضیح میدهید که برای حفظ تراکت اینطور اظهار عقیده میکردید — بلی کلیه جنایات را برای حفظ تراکت شخصی مرتکب شدید و ماهم امروز برای حفظ تراکت عمومی خواهان مجازات شما هستیم.

اگر وزیری [illegible] در کارهای شما مداخله میکرد ذهن شاه را نسبت باو مشوب نموده وسائلی برای ازبین بردنش فراهم میآوردید مثل این [illegible] در مورد یکی از وزرای سابق دادگستری [illegible] وقتی بر خلاف میل شما رفتار کرده بود اسباب چینی نموده خاطر شاه سابق را نسبت باو [illegible] و در نظر داشتید موجبات زحمتش را فراهم کنید .

باوجود این هروقت آقایان وزراء وقتی بدست آورده اعلیحضرت شاه را ازجریان امر واقف و مراتب را [illegible] شما نیز خاطرنشان کرده اند — مثلا بطوریکه اطلاع حاصل شده جناب آقای آهی وزیر سابق دادگستری با اعلیحضرت شاه سابق وجود شکنجه و [illegible] وضعیت [illegible] محبوسین سیاسی [illegible] گزارش کرده اند وعلاقمند بوده که حل آن فکری شود وشاه هم تشکیل کمیسیونی برای رسیدگی به پرونده زندانیان بلاتکلیف [illegible] مذاکرات بوده است .

از هر حال برفرض [illegible] سایر مقامات وظیفه خودشان را در تعقیب مقصرین انجام نداده اند این امر رافع مسئولیت حضوری شما خواهد بود

[illegible] کارمندان دولت است علاوه برای کارمندان دولت درقوانین موجود مواردی است که آنها را میتوان مجازات کرد.

چند قانون هست که باید مجلس مطلقا آنها را لغو کند [illegible] دولت باید این دفتر سیاه شهربانی را بهم زد باید این تشکیلات مضره را عوض کرد اکنون هم همان بساط و همان پرونده سازی و همان مامورین سری مشغول کار خود هستند

کمیسیون مجلس پس از تعیین دولت باین کار هرچه زودتر رسیدگی کند تا دیوان کیفر برای [illegible] آماده است نه برای محاکمه متهمین به قتل

ختم جلسه

نیم ساعت بعد از ظهر جلسه ختم وجلسه آتیه بروز یکشنبه موکول شد

www.iran-archive.com

خبرهای کشور

آرایش باغ بهارستان و عمارت مجلس

امروز و فردا بمناسبت سی و هفتمین سال مشروطیت ایران از ساعت ٦ و نیم بعد از ظهر در باغ بهارستان جشن بریاست اداره کارپردازی مجلس شورای ملی مقدمات این جشن را فراهم ساخته و محوطه گلکاری باغ از هر جهت برای پذیرائی مدعوین آماده است. دیشب نیز بهمین مناسبت در میدان بهارستان آتش بازی بر قرار بود. البته واضح است که دولت بیشتر از ملت در آئین بندی شرکت کرده در صورتیکه این جشن را توده بایستی بمناسبت پیروزی وی و اجدادش بر علیه ارتجاع بیشتر از اینها اهمیت دهد. خوب بود مردم هم در اینموقع از خود جنبش و شادی بروز داده تا ثابت کنند که از آزادی خوشنود و نسبت بارتجاع دشمن خونین می باشند.

ما امروز را بعموم ملت ستمدیده ایران تبریک گفته بدینوسیله از شهدای راه آزادی و مشروطیت یاد آور می شویم.

تعطیل

امروز بمناسبت جشن مشروطیت کلیه وزارتخانه‌ها و ادارات دولتی و بانکها تعطیل خواهد بود.

ملاقات با نخست وزیر

دیروز ۳ ساعت قبل از ظهر آقای نخست وزیر در کاخ [illegible] حضور بهم رسانیده مشغول رسیدگی بامور کشور شدند.

آقای [illegible] معاون وزارت کشور سپس آقای باقر کاظمی (مهذب الدوله) [illegible] اطلاعات و مدیران امور [illegible] گزارش داده و پس از آن چندتن از نمایندگان مجلس ایشان را ملاقات نمودند.

کابینه جدید

تاکنون هر شایعه ای راجع بکابینه آینده موجود اساس صحیحی ندارد و آقای نخست وزیر همواره مشغول بررسی تعیین وزرای آتیه میباشند.

پنجشنبه و یکشنبه

دیروز اطلاع حاصل کرده بودیم که کابینه روز پنجشنبه معرفی خواهد شد اینک خبر میرسد که این امر به روز یکشنبه (۱۸ مرداد) هنگام جلسه علنی موکول شده است.

دولت شوروی و ایران

طبق اطلاعیکه از وزارت دارائی بدست آمده مقدار سه هزار تن گندم از میزان تعهد دولت شوروی از راه جلفا بایران وارد شده و قسمتی از آن به تهران رسیده است.

در ضمن وعده داده مقدار بیشتری هر چه زودتر بایران حمل نمایند.

انتقال

نظر بعدم گنجایش ادارات وابسته [illegible] و کارخانه‌های دخانیات و بعضی دیگر [illegible] و صادرات توتون و انبارهای دخانیات که با محل وظایف مربوطه را مستقلا انجام میدادند محل [illegible] اداره کل دخانیات [illegible] و از هفته گذشته محل اداره کل دخانیات واقع در بیرون دروازه قزوین منتقل شده اند.

در باشگاه سفارت شوروی

پریشب بافتخار نمایندگان مطبوعات ایران و خارجه و وابستگان [illegible] از طرف اداره انتشارات و مطبوعات سفارت شوروی از ساعت هشت بعد از ظهر [illegible] در این جشن [illegible] نمایندگان مطبوعات [illegible] بوده و از طرف کارمندان سفارت پذیرائی گرمی از مدعوین بعمل آمده و [illegible] فیلم مفصل [illegible] بنام (لنینگراد مبارز) نمایش داده شد.

گاندی وارد بمبئی شده و میخواهد با «جناح»
قبل از آدینه و تشکیل کنگره ملاقات کند !!

بمبئی — خبرگزاری انگلیس اطلاع میدهد گاندی برای حضور در جلسه کمیته کنگره که روز آدینه تشکیل میگردد امروز وارد بمبئی شده است دستور مذاکرات بحث در خصوص اعلامیه‌ایست که تحت عنوان (هندوستان را ترک کنید) از طرف هیئت مدیره کمیته تصویب شده است. گاندی در جلسات هیئت مدیره این کمیته نیز حضور خواهد یافت امروز وقت خود را بآرامش و سکوت گذرانده است هنگامیکه از ایستگاه راه آهن بسوی اقامتگاه خود میرفت جمعیت بسیاری در تمام طول راه وی را استقبال کردند.

بمبئی — خبرگزاری انگلیس خبر میدهد برخی از محافل هندی می کوشند که وسیله ملاقات خصوصی گاندی را با «جناح» رئیس اتحادیه مسلمانان هندوستان فراهم سازند تا [illegible] برای تمام توده هندوستان [illegible] سازش بین کنگره و اتحادیه مسلمین منعقد گردد ظاهرا ملاقات اخیر گاندی با راجه گوپالاچاری بهمین منظور صورت گرفته است.

دهلی — خبرنگار خبرگزاری انگلیس کمیته اتحادیه مسلمانان هند روز ۱٦ اوت یعنی دو روز پس از تشکیل جلسه حزب کنگره در بمبئی تشکیل جلسه خواهد داد.

دهلی جدید — بنگاه خبرگزاری انگلیس اطلاع میدهد اعلامیه‌ای که در دهلی در پاسخ تصمیم‌نامه دهم ژوئیه کمیته حزب کنگره هندوستان انتشار یافته مشعر بر اینست که دولت هندوستان با تشکیل نیروهای نظامی خصوصی مخالف نیست زیرا لشکریان غیر دولتی طبعا برای حفظ حمایت تمام کشور یا قسمتی از آن بکار میروند لکن منظور حقیقی آنها غصب حق مسئولیت دولت و برقراری سازمانی نظیر سازمان نظامی دولتی است در این اعلامیه اظهار شده که در مسائل مربوط بدفاع ملی حقوق قانونی افراد ملت مورد تجاوز قرار نگرفته و دولت هندوستان خود بأهالی دهکده‌ها توصیه کرده است که سازمانهای لازم را برای حمایت خود در مقابل فعالیت عناصر ضد آرامش اجتماعی فراهم سازند. پایان اعلامیه مذکور حاکی است که دولت هندوستان مصمم است جدا بر علیه کسانیکه به احتکار کالا و مصائب مردم مبادرت میورزند مبارزه کند. اشکالاتی [illegible] اقدامات لازمه دفاع ملی برای مبارزه بر علیه [illegible] مورد سوء استفاده مخالفین سیاسی دولت قرار گرفته و [illegible] هندوستان [illegible] شده است که از اطاعت فرمانهای دولت سر باز زند اگر این وضع ادامه یابد بطور قطع مقامات دولتی [illegible] تصمیمهای فوق‌العاده ای بکار خواهند برد.

هیتلر اروپائی را بر اتحاد شوروی شورانیده
و در پشت سر خود نیروی قابل ملاحظه ای ندارد

مسکو — خبرنگار خبرگزاری شوروی [illegible] روزنامه پراودا تحت عنوان «هیتلر و متحدین وی» مقاله‌ای منتشر ساخته است. هیتلر قسمت اعظم نیروی خود را به جبهه شوروی و آلمان انتقال داده و [illegible] نیروی [illegible] در فرانسه و بلژیک و [illegible] بی اندازه کاسته است در یوگوسلاوی [illegible] یوگوسلاوی را [illegible] نیروهای ایتالیا و مجارستان واگذار کرده است [illegible] به جبهه شوروی اعزام داشته است از [illegible] و بخصوص [illegible] اجتماعی [illegible] بطور کلی از شماره نیروهای [illegible] کشورهای دست نشانده مانند ایتالیا و مجارستان و رومانی [illegible] کشورهای خارجی [illegible] مجموع عده نیروهای مجارستانی و رومانی و ایتالیا و [illegible] که اکنون در جبهه آلمان و شوروی هستند در حدود یک میلیون [illegible] شماره نیروهای مجارستان با نیروهای ایتالیا مساوی میباشد ولی [illegible] از [illegible] دیگر نیروهای مجارستان [illegible] بیش از نیروهای ایتالیا هستند [illegible] اکنون آخرین [illegible] را بازی میکند و کشورهای دست نشانده وی نیز در این بازی خطرناک شرکت کرده اند زیرا راه دیگری برای نجات خویش نمی یابند، این کشورها پیوسته امیدوارند که بتوانند در پیشرفتها و موفقیتهای مهاجمین هیتلری وضعیت خویش را بهبودی بخشند با این حال دائما دستخوش وحشت و نگرانی هستند زیرا شرکت در بازی های هیتلر خطرات فراوان در بر دارد از اینکه هیتلر نیروهای احتیاطی کشورهای دست نشانده خود را به جبهه شوروی انتقال میدهد میتوان پی برد که [illegible] است. پیشوای آلمان [illegible] نیروهای مجارستانی [illegible] و نیروهای ایتالیا [illegible] نظر نبوده [illegible] اقدامات [illegible] دور نخواهد داشت.

اکنون باید [illegible] عده [illegible] پیش از [illegible] هیتلر [illegible] جبهه [illegible] دست نشانده [illegible] خواهد گردید و [illegible] است که [illegible] پیش از پیش [illegible] نیروی آلمان را تحلیل میبرد.

کنگره ملیون

مرکز تهران — محل دفتر موقت برای [illegible] نویسی و عضویت پشت شهرداری تهران، مرکز [illegible] کوچه [illegible] تلفن ٦٢٢٠
ش — ٢٧١
٢-٢

آگهی مناقصه

وزارت بازرگانی و پیشه و هنر خرید دو [illegible] موتور مورد نیاز کارخانه قند آبکوه را بمناقصه میگذارد. صورت مشخصات و شرایط قبول پیشنهادها در اداره [illegible] کارخانجات قند و واگذاری (خیابان شاه) موجود و فروشندگان میتوانند تا آخر وقت اداری روز ۱۷ مرداد ۱۳۲۱ مراجعه و برایگان دریافت دارند.

ش ٢٦٩ ٢-٢ وزارت بازرگانی و پیشه و هنر

بیانات آقای مظفر فیروز
در محاکمه مختاری
— ٢ —

بدیهی است این اصرار مشارالیه قرینه قوی و دلالت تام دارد که مقصر است و شخصا آمر این امر بوده است.

مختار در جواب سؤالات ریاست محترم محکمه برای اینکه جواب صریح ندهد به سفسطه پرداخته و اغلب به تطویل کلام و تذکر مطالب خارج از موضوع مبادرت نموده استفاده اول که از مجموع اظهارات مشارالیه بدست میآید اخلاق و روحیه مختار است که کاه را کوه جلوه میدهد چنانچه در ادعانامه دادسرا مندرج است مختار در جلوه دادن اشخاص بیگناه بعنوان مقصر نزد شاه سابق مهارت مخصوص داشته و این مهارت از بیانات او در محضر محکمه کاملا ثابت میشود زیرا اولا مذاکرات عوامانه عقیلی پور در مجلس را خواسته است یک موضوع مهم سیاسی جلوه دهد ثانیا سهوی که در ادعانامه راجع بکلمه بیگانگان و همسایگان و تاریخ فوت مرحوم دیبا شده خواسته عمدی معرفی کند خلاصه از اظهارات مشارالیه بخوبی پیداست که اتفاقا کاه را کوه جلوه میدهد و این امر پیوست مندرجات ادعانامه دادستان است. علاوه مختار بایستی بداند که اگر متوقع بود [illegible] قضایا حمایت میکرد [illegible] اشتباه است زیرا هیچ [illegible] این محکمه [illegible] طرفداری از یک جنایتکار و قاتل احساسات عمومی را جریحه‌دار نمیکند و برخلاف افکار عمومی اقدام نمی نماید تا چه رسد به این مورد که در امور قضائی ما احدی کوچکترین نظر و مداخله را ندارد مختار در ضمن اظهارات خود بر علیه فولادی اظهاراتی کرده و تذکر داد که فولادی مخصوصا از [illegible] راپورت داد که مرحوم نصرت الدوله [illegible] قرار دارد و بودن ایشان در [illegible] مصلحت نیست خلاصه آنکه مقدمه [illegible] و فشار بر علیه مرحوم پدرم براثر گزارش فولادی بوده است تا چه اندازه این اظهارات صحت دارد معلوم نیست [illegible] فولادی در آخرین دفاع خود فرصت خواهد داشت از خود دفاع [illegible] بوضعیت [illegible] اظهارات مختار را معلوم دارد و باز اگر اطلاعاتی دارد بگوید ولی اظهار مختار [illegible] که من [illegible] گفتم. مرحوم [illegible] قرار نیست و حدس [illegible] فولادی این را بهانه کرد [illegible] استفاده [illegible] در جواب [illegible] سئوال ریاست محترم محکمه مبنی بر اینکه منظور از تشکیل یک شهربانی مخصوص در [illegible] مأمورین [illegible] مختار جواب داد که این اقدامات برای این بود که حدس میزد مرحوم نصرت الدوله فرار کند و این اظهار با اظهار قبلی مشارالیه که مدعی است فولادی گفته کاملا مخالف است و مدلل میدارد [illegible] شهربانی مخصوص در سمنان [illegible] مأمورین [illegible] شده بود فقط منظور [illegible] مرحوم پدرم بوده و این امر بخصومیت و تهیه مقدمات قتل بنظر مختار صورت گرفته است.

مختار در ضمن اظهارات خود راجع بمأموریت [illegible] کاشمر [illegible]

روزنامه مردم یومیه

محل اداره: میدان بهارستان
قیمت اشتراک

یکساله	١٤٠
ششماهه	٨٠
سه ماهه	٤٥

تعیین بهای آگهی با دفتر اداره است

چاپخانه علمی

بیانیه آزادیخواهان

بقیه از صفحه اول

که صلاحیت محاکمه مجرم اصلی را ندارد و اگر دلیل اول را قبول کنیم و قاتل را تسلیم دادگاه جنائی نمائیم مختاری و سایر همدستانش هم بدادگاه جنائی میروند.

۳ - در ادعانامه دادستان موضوع محاکمات نامبرده مشمول مقررات مواد (۱۷۰) و (۲۷) از قانون مجازات عمومی و ماده (۲) الحاقی محاکمات جزائی تشخیص شده که [illegible] درخواست تقاضای مجازات اعدام است با اینکه دادستان دیوان جزا این کیفر را تشخیص داده چگونه سلب صلاحیت از دادگاه مزبور نموده است.

٤ - اگر دیوان کیفر مدعی شود که چون جلسه مقدماتی طی شده نمی تواند در این حال سلب صلاحیت از خود نماید ما نظر نمایندگان محترم [illegible] دادگاه را باین نکته متوجه میسازیم که سلب صلاحیت ذاتی دادگاه در همه حال مستلزم هیچ قید و شرطی نیست.

٥ - نظر مجلس شورای ملی را بشروع جریان دادرسی مختاری و همدستانش جلب و متذکر میشویم که مقدمات امر با توجه بموازین قانونی بوده و در دادسرای شهرستان پرونده تحت رسیدگی قرار گرفت معلوم نیست سبب اصلی انتقال بدیوان کیفر چه بوده است.

٦ - بعضی از جرائم مختاری نیز بنام مرور زمان از تعقیب مصون مانده درصورتیکه مطابق قوانین قضائی دنیا مدت فرار مؤثر در تاریخ مرور زمان محسوب نخواهد شد بااینحال استدعا داریم این موضوع تصریح گردد یا قانون مرور زمان اصلاح شود.

این مجلس شورای ملی است که مقررات این کشور را باید روشن سازد و مستدعیات ملت را بر آورد استدعاها آیا مورد قبول واقع خواهد شد ؟ ملت ایران بازهم صبر میکند تا ببیند شما چه میکنید و چگونه زنجیر استبدادی را که حکومت مطلق‌العنانی دیروز بر گردنش گذارده پاره میکنید

از طرف انجمن نمایندگان —
آزادیخواهان

گفته که وقتی مشارالیه [illegible] بدون اجازه و امر خود مشارالیه غیرممکن بوده [illegible] مدعی است [illegible] موجب پیشنهاد [illegible] انجام گرفته است این [illegible] و ضمیمه شهربانی سابق [illegible] شهربانی خراسان اگر شهربانی اطراف را حتی می خواست [illegible] نمیتوانست بدون اجازه شخص مختار یکنفر مأمورین این کار را مستقلا [illegible] مورد [illegible] است زیرا مسلم میدارد که بطریق اولی هرگاه مأمورین از مرکز بسمنان اعزام گردیده و مرتکب قتل شوند این امر هم بدون امر قبلی مختار غیر ممکن بوده است خصوصا که عباس ٦ انگشتی مصدر مختار جزو آن مأمورین بوده است بنابراین با محرز بودن قتل مرحوم پدرم که خود قاتلین بانجام این امر اقرار و اعتراف کرده اند مداخله و معاونت مختار بعنوان آمر نیز محرز و مسلم بوده و محتاج باقامه دلایل دیگری نمیباشد.

در جواب سئوال ریاست محترم محکمه که آیا در موقعی که عباس ٦ انگشتی بسمنان رفته آیا مصدر مختار بوده یا نه اگر نظری در بین بوده ممکن بود باین سئوال بطور مثبت یا منفی خیلی ساده جواب میداد ولی از روی سفسطه مختار [illegible] وقت محکمه را گرفته و صحبت از ۲۵ سال قبل کرده بکجا رفته عباس شش انگشتی را کجا برده کجا برده بالاخره اقرار کرد که در موقع رفتن بسمنان مصدر مشارالیه بوده است این خودداری از جواب دادن صریح به سئوال ساده رئیس محکمه بهترین دلیل گناه مختار

نهمین جلسه محاکمه
مختاری در دیوان کیفر

دیروز صبح ابتدا آقای رضوانی از وکلای مدعیان خصوصی صحبت کردند و بعد از ایشان آقای جدلی وکیل مختار و مسئولیان از متهمین دفاع نمودند.

عصر دیروز آقای محیط وکیل حبیب‌الله خلج (شمر) شرح مبسوطی و مفصلی که همه خارج از موضوع بود در تعریف سکوت سابق و مخصوصا توصیف محاسن شخص رکن‌الدین مختار و مأمورین شهربانی سابق ایراد کردند و بقیه مدافعات ایشان به صبح پنجشنبه موکول گردید

بقیه مدافعات آقایان پور رضا و ملکی در شماره دیگر چاپ میشود

است زیرا اگر واقعا بی تقصیر بوده اینهمه خارج از موضوع صحبت کردن مورد نداشت و معلوم [illegible] اقرار کند که عباس مصدر او بوده است در صورتیکه اگر عباس قاتل بوده اقرار فوری بمصدر بودن مشارالیه چه اهمیتی داشته است علاوه بر این از بیانات مفصل مختار که اقرار کرده از ۲۵ سال پیش با عباس مربوط بوده سوابق ممتد و بالنتیجه صمیمیت و یگانگی که بین این دو جنایتکار موجود است بخوبی گناه محرز میشود.

بنابراین از مجموع اظهارات مختار بخوبی [illegible] مشارالیه محرز و مدلل میشود و اینکه در بعضی موارد استناد بامر شفاهی شاه وقت کرده بدیهی است با فرض صحت این ادعا تأثیر در دلایل برائت مشارالیه نمیشود زیرا اولا شاه مشروطه حق اصطکاک مستقیم با شهربانی اصلا ندارد تا چه رسد باینکه امر هم صادر بکند زیرا شهربانی از ادارات تابع وزارت کشور است ثانیا اگر به وزیر کشور کتبا هم اوامر خلاف قانون صادر نماید وزیر مزبور حق ندارد آنها را بموقع اجرا بگذارد و رفع مسئولیت از وزیر نمیکند و اینکه پای وزرای دادگستری سابق را در این جرائم بمیان کشیده در ارتکاب این جنایات هیچ [illegible] طبق امر وزیر دادگستری وقت بوده که مسئولیت جزائی متوجه آنها هم شود بنابراین کلیه جرائم منتسبه بمختار محرز و مسلم و محکمه البته میداند هزاران گناه دیگر مرتکب شده که اسم و آثاری از آنها اصلا در میان نیست در واقع اگر مختار درباره دادستان خواسته کاه را کوه کند دادستان از کوههای جرائم او در ادعانامه کاهی هم نشان نداده است.

مختار علت اینکه مرحوم پدرم را در دوره [illegible] بعنوان اختلاس مالیه اصفهان تعقیب و در دیوان کیفر محکوم بحبس گردید و ضمنا برای خوش آیند شاه سابق موجباتی برای توقیف پدرم فراهم میاورد که در پرونده بطور تفصیل ذکر شده است.

حقیقت مطلب این است.

یک کمپانی فرانسوی از مرحوم پدرم ادعای چند هزار فرانک میکند بعنوان اینکه قطعات روزنامه دنیا که مربوط بایران بوده جهت ایشان جمع آوری نموده و فرستاده و موضوع در محاکم فرانسه مطرح میشود پدرم یکنفر از وکلای مبرز فرانسه را برای جواب این ادعا تعیین میکند و برای فرستادن مدارک و دلایل جهت او در فرانسه آقای دکتر آقایان را تعیین میکند که عملا او وکیل [illegible] پدرم است از طرف [illegible] و بواسطه [illegible] کمپانی فرانسه محکوم [illegible] و چون پدرم در فرانسه معروف و مشهور بوده و با [illegible] و رجال آن کشور همشاگردی و دوست بوده جراید فرانسه موضوع محاکمه را نوشته و از مرحوم نصرت الدوله تعریف و تمجید زیادی میکنند